

2. Петрушкевич З. Значення рекламної діяльності бібліотек на сучасному етапі [Електронний ресурс] / Зоя Петрушкевич, Жанна Мина - URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/52757/2/2020_Petrushkevich_Z-Znachennia_reklamnoi_112-113.pdf (дата звернення: 02.11.2021).

3. Про рекламу : Закон України від 03.07.1996 р. № 270/96-ВР. Дата оновлення: 01.08.2021р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 03.11.2021).

4. Реклама бібліотеки та її послуг. Використання реклами, р-технологій та р-заходів в діяльності бібліотеки. Комп'ютеризована реклама бібліотеки [Електронний ресурс] - URL: <https://oddagipermarket.ru/uk/nalogi-i-platezhi/reklama-biblioteki-i-ee-uslug-primery-ispolzovanie-reklamy.html> (дата звернення: 29.10.2021).

5. Самохіна Ж. В. Реклама як складова інформаційно-комунікаційної діяльності бібліотеки [Електронний ресурс] / Ж.В. Самохіна. - URL: <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/541>(дата звернення: 02.11.2021).

Жукова А.Д.,

студентка III курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;

Науковий керівник: Сидоренко А.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

СИСТЕМА ВІДКРИТИХ ДЕРЖАВНИХ ДАНИХ

Системи відкритих державних даних сьогодні стали не тільки популярним терміном, а й трендом стратегічного розвитку концепції відкритої держави і відкритого доступу до державних реєстрів. Дані, представлені в машиночитаних форматах і придатні для повторного використання без будь-якого контролю з боку публікатора – це відкриті дані. На сьогодні це важлива ланка роботи і елемент формування відкритого суспільства, прозорості економічної діяльності та можливості подолати корупцію, що зумовлює необхідність вивчення їх можливостей, розвитку та вдосконалення в умовах інформаційного суспільства, налагодження безперешкодного доступу до будь-якої інформації.

В інформаційному просторі джерелом відкритих даних є портали відкритих даних міжнародних організацій, офіційні державні портали, портали громадських організацій. Серед таких джерел даних є безліч міжнародних організацій, як Консорціум W3C, Всесвітній банк, ООН, Європейський центр журналістики, які надають сервіси на основі відкритих даних за сферами своєї

діяльності. Приміром, Консорціум World Wide Web (W3C) – це міжнародне співтовариство, в якому організації члени, штатні працівники та громадськість працюють разом над розробкою веб-стандартів. Місія W3C – розкрити весь потенціал Інтернету [1].

На державному рівні у світі відкриваються і удосконалюються портали відкритих державних даних. Це різні сфери людської діяльності: кримінальна статистика, система освіти, екологічна обстановка тощо [2]. Після створення електронних реєстрів і баз даних велику кількість інформації можна отримати он-лайн, суттєво зекономивши час. До такої потенційно корисної інформації відносяться кредитні історії, кадастрова карта, реєстр ліцензій, найбільші платники податків, забруднювачі довкілля, потенційно шкідливі об'єкти, карний розшук зниклих громадян та багато іншого. Існує спеціальний інформаційний ресурс «Доступ до правди», що склав перелік відкритих реєстрів та баз даних, якими можна користуватися для оперативного отримання інформації, без необхідності писати запит.

Враховуючи світові тенденції та у межах реформування своєї діяльності, органи влади України публікують дедалі більше відкритих даних.

В них зазначено, що відкриті дані – це інформація, до якої має доступ будь-хто і яку будь-хто може використовувати та поширювати. Відкриті дані використовують приватні особи, компанії, журналісти та громадянське суспільство, щоб дізнаватися більше про діяльність уряду і створювати нові інструменти та ідеї. Відкриті дані – це цінний ресурс, який допомагає посилити цифрову та «реальну» економіку і сприяє економічному зростанню в Україні. Щодо економічного результату, то відкриті дані вже принесли понад 700 млн доларів в бюджет країни у 2017 році. Якщо рух за відкриті дані й далі набиратиме обертів в Україні, то до 2025 року це може принести економіці до 1,4 млрд дол. або 0,92% ВВП країни завдяки сукупності прямих та непрямих впливів [3].

Україна почала запровадження системи відкритих державних даних для практично всіх органів влади та державних підприємств. Рішенням Уряду була прийнята постанова про відкриті дані. З цієї постанови почалася розбудова відкритої інформаційної інфраструктури України. Відповідно до виконання Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» Кабінет Міністрів України визначив перелік наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних. На 2015 рік КМУ прийняв постанову та порядок про відкриття переліку, що складається з понад 300 першочергових наборів даних, серед них і повноцінні реєстри [4]. Цей перелік повинен регулярно доповнюватися новими наборами даних, виходячи з суспільного попиту та ініціативи державних органів. Так, у статті 10-1. «Публічна інформація у формі відкритих даних» відповідної постанови зазначається, що:

1. Публічна інформація у формі відкритих даних - це публічна інформація у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання.

Розпорядники інформації зобов'язані надавати публічну інформацію у формі відкритих даних на запит, оприлюднювати і регулярно оновлювати її на єдиному державному веб-порталі відкритих даних та на своїх веб-сайтах.

2. Публічна інформація у формі відкритих даних є дозволеною для її подальшого вільного використання та поширення.

Будь-яка особа може вільно копіювати, публікувати, поширювати, використовувати, у тому числі в комерційних цілях, у поєднанні з іншою інформацією або шляхом включення до складу власного продукту, публічну інформацію у формі відкритих даних з обов'язковим посиланням на джерело отримання такої інформації.

3. Публічна інформація, що містить персональні дані фізичної особи, оприлюднюється та надається на запит у формі відкритих даних у разі додержання однієї з таких умов:

1) персональні дані знеособлені та захищені відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;

2) фізичні особи (суб'єкти даних), персональні дані яких містяться в інформації у формі відкритих даних, надали свою згоду на поширення таких даних відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;

3) надання чи оприлюднення такої інформації передбачено законом;

4) обмеження доступу до такої інформації (віднесення її до інформації з обмеженим доступом) заборонено законом.

4. Перелік наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, вимоги до формату і структури таких наборів даних, періодичність їх оновлення визначаються Кабінетом Міністрів України. При цьому до такого переліку Кабінет Міністрів України обов'язково включає інформацію, доступ до якої у формі відкритих даних передбачено законом.

Створення та забезпечення функціонування єдиного державного веб-порталу відкритих даних здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері електронного урядування"[5].

Приклади того, що є в постанові: вся нормативно-правова база України, реєстр юросіб та ФОП, реєстр адміністративно-територіального устрою, реєстр патентів України, реєстр медичних засобів та цін на медичні засоби, фінансові плани держпідприємств, єдиний реєстр спортивних споруд, кадастр родовищ та корисних копалин України. Всі ці дані розміщені на Національному порталі відкритих даних data.gov.ua [4]. Для українських ІТ-розробників відкрито нові можливості створення електронних сервісів для відкритих державних даних. Уряд орієнтований підтримувати ІТ-проекти на основі відкритих даних, спрямованих на українських громадян та український бізнес.

В Україні запущено програму «Дія. Відкриті дані». Це центр компетенцій в сфері відкритих даних, що має на меті підвищення рівня знань про відкриті дані, їхній вплив та користь для кожного, а також допомогти Україні стати однією з найпрозоріших країн світу [4, <https://diia.data.gov.ua/>].

Національний портал відкритих даних data.gov.ua – це єдиний державний веб-портал відкритих даних створено на вимогу Закону України «Про доступ до

публічної інформації» та постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних». Портал призначений для забезпечення надання доступу до публічної інформації у формі відкритих даних та передбачає доступ до інформації органів влади з можливістю її наступного використання.

Будь-яка особа може вільно копіювати, публікувати, поширювати, використовувати, у тому числі в комерційних цілях, у поєднанні з іншою інформацією або шляхом включення до складу власного продукту, публічну інформацію у формі відкритих даних з обов'язковим посиланням на джерело отримання такої інформації.

Цілі створення Порталу:

- забезпечення своєчасного розміщення органами влади інформації, яка підлягає оприлюдненню, а також будь-яких інших даних, що відповідають визначенню публічної інформації у формі відкритих даних;
- оприлюднення та регулярне оновлення розпорядником інформації відкритих даних на Порталі;
- забезпечення для всіх користувачів інформаційного простору спільних правил щодо оприлюднення інформаційних матеріалів у формі відкритих даних;
- забезпечення своєчасного розміщення повної та достовірної інформації;
- забезпечення ефективних двосторонніх комунікацій і каналів зворотного зв'язку [6].

На Порталі відкритих даних подано 39 969 наборів даних [4]. Це інформація про: вакцинацію населення від Коронавірусною хвороби; укладені договори про медичне обслуговування населення; поіменні результати голосування депутатів на пленарних засіданнях; про нормативно-правові засади діяльності розпорядників інформації; звіти про діяльність комунальних підприємств; дані про видані ліцензії тощо.

Аналіз даних розпорядника – Миколаївської міської ради, засвідчує про надання ним 244 даних, серед них: паспорта бюджетних програм на 2021 рік; дані про черги дітей у дошкільні навчальні заклади; звіти , в т.ч щодо задоволення запитів на інформацію (щомісячні); дані про споживання комунальних ресурсів; дані щодо ремонту доріг; інформація про організаційну структуру виконавчих органів Миколаївської міської ради; перелік фондів, що знаходяться на зберіганні в архівному відділі; розпорядження голів адміністрацій (по районах міста); довідник підприємств, установ (закладів); трудовий архів миколаївської міської ради; депутати Миколаївської міської ради та ін. [4, <https://data.gov.ua/organization/6c880a16-344d-41a9-a438-151f9da14942>].

Вимоги до структури наборів даних оприлюднених на Порталі. Структура набору відкритих даних включає опис складу (елементів) набору даних, їх формат, параметри та призначення. Структура набору відкритих даних

оприлюднюється у форматах XSD, JSON, CSV або інших аналогічних форматах [5].

Серед недоліків фахівці відзначають незручний формат або вид даних, які зберігаються в державних інформаційних системах, з точки зору споживання або прочитання його людиною; неповнота даних; іноді навіть помилки. Часто відомства не розуміють, для яких цілей можна використовувати зібрані ними дані, щоб в результаті збільшити їх суспільну корисність або цінність [7].

Отже, Україна здобула значного розвитку в оприлюдненні відкритих даних і сприянні їх продуктивного використання. Позитивні наслідки розвитку є продуктом співпраці між урядом і громадянським суспільством.

Список використаних джерел:

1. Офіційна сторінка Консорциум World Wide Web (W3C). URL: <https://www.w3.org/Consortium/>.
2. Інноваційні сервіси відкритих даних для забезпечення ефективного функціонування е-уряду. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/apdu/2017-1/doc/1/02.pdf>.
3. Економічний потенціал відкритих даних для України. URL: <http://tapas.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/1524641131.pdf>.
4. Система відкритих даних в дії: Уряд відкриває понад 300 реєстрів та наборів даних. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/248569951>.
5. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/319-19#Text>.
6. Система відкритих даних: . URL: <https://data.gov.ua/pages/about>.
7. Відкриті дані. URL: http://most.ks.ua/news/url/vidkriti_dani_angl_open_data.